

رۆشنیبری ئازادبخواز کییه؟

رۆشنیبری ئازادبخواز کییه؟ ئەفە ئیک ژ پرسیارین گرنگ و پێویسته کو هەر ئیک ژ مه ل خوه بکەت. رۆشنیبری ئازادبخواز، ئەوه ئەمۆی خوه ل سهروویا هەر تشتهکی دناڤ واقیعیدا روودەت ببینیت. ئیک ژ خالین گرنگ بین رۆشنیبری ئازادبخواز ئەوه، کو دگهل خواندنا "نها/ نیستا" بژیت. رافهکرن و هزرکرن د "نها" دا چوونا ناڤ نافهنا چالاکین هزری یه. رۆشنیبری ئازادبخواز، د دوو قوناغاندا گرنگه یی ناماده بیت. ئیک: ل وی ئاستی خوه نیفاده بکەت، کو ب پرسیت "ئەم کینه؟"، دوو ل وی ئاستی کار بکەت کو بژیت "ئەم دشین ببینه چ؟" ههروهها "ئەم ل بهردم چ جوړه بوونهکا جیهانی و رهزری داین؟" و "کهنگی ئەم دشین ببینه بوونهک ژ بوونا ئازادین دپروکی، کومه لایهتی و سیاسی؟"، گرنگه رۆشنیبری کار ل سهر لینگهريانا بهرسقین قان پرسیاران بکەت. رۆلی رۆشنیبری ئازادبخواز، ئەوه کو یاخی ببیت داکوین دی ههین. دهمی خوه دا "نیقان کارامازۆڤ" ژی دگهل کریارا "یان دقیت ئەم ههموو بین یان هیچ نهین" بوو، مهبهست ژ قی تیکستی ئەوه رۆشنیبری پێویسته ههیبیت دا بین دی ههموو ههین. ههروهها رزگار بیت داکو بین دی ههموو رزگار بین. ئەز وهکو تاکهک دگهل ناڤ و درۆشمی رۆشنیبری یاخی مه، بهلی وهکو چهک ئهک منه بزانه رۆشنیبری ئازادبخواز کییه؟ چیه؟ گرنگه یی چاوان بیت؟ ل قیری هزردهک، ئهکی رۆشنیبری ئازادبخواز بهرامبهر ئەخلاقیات، تیز، تیور و پراکتیکا کرداری کومهلهکا بهها و نرخین گهردوونی بین یقایی یه. رۆلی وی بهرامبهر ههرویهک و دیاردهیهکی ئەوه رووبهرووی واقیعین ساخته ببیت و بهرگری ل وان ئازادیان بکەت ئەوین کو دناڤ نها و داخوایین داهاتوویهکی دی تر دا نامادیمی بۆ سهقامگیری ههیبیت. رۆشنیبری ئازادبخواز، بانگهشی بۆ ههچ پارتەک و ههچ دسهلاتەک و ههچ حهقیقهتهک و ههچ موقدهسهک و ههچ فلهسهفهکا رهها ناکەت، بهلکو داکوکی ل سهر راستین هیزین لاواز و دیارده و روودان و ئەگه و دپروکین پاک دکەت. دق ملی دا "فوکو" دبیزیت: "کاری رۆشنیبری ئازادبخواز ئەوه فکر و تیگههشتنن خهلهکەکی ژ مرنا میزوویهکی بگوههریت و تابوین وی میزوویی ب ههشمندی رمخه بکەت". ئانکو رۆشنیبری ئازادبخواز، ئەوه یی کو ب هزر و کریار بهرهمدانا سازکرنا فکر و فلهسهفهیهکا نوی و جباواز دکەت و رافهکرنا بارودۆخی نهجیگر یی واقیعی بهرامبهرا هوشیاریا واقیعی دکەت.

ب کورتی ههبوونا رۆشنیبری ئازادبخواز د ناڤ جاده و کۆلان و ئوودمین نفیسینی گرنگه ژ چوونا ناڤ بازنهین حیزبی و واقیعین ساخته و قهلمین ساخته دا ب ناڤی ئەز رۆشنیبری بهرژوهندین خوه مه! رۆشنیبری، دناقبهرا کزبوونا فلهسهفی و گهندهلیی دا پیدقییه یی روون بیت، ژ بهرکو ل ههموو دونیایی تیگهه رۆشنیبری بویه شهرمهخیهکا بهردهوام یا دویچوون و لینگهريانا کیشهیا مرقایهتی. ئانکو دناڤ ههرو مللهتهک و وهلاتهکی دا ئەگه رۆشنیبری پرۆههسا نهیبیت فلهسهفا پرسیار و خونهیاسین و قهکولینی ژی نابیت و ههژاریا زانستین هزری دئ بیته بهرمایی سهکوکرنا شوړش و تیگههشتنن مرقی. راسته ژ نهبوونا پرسیاری دهستکورتیا چارهسهکرنا کیشهیین جفاکی ههیه و ریکبهرنهان د قی نههوشیاریی دا گرفتاریا کهنتی یه. ههچهنده پرسیارین گران دکهفته بهر سینگی رۆشنیبری فلهسهفهکار، بهلی ئەفه وی ناگههینیت، کو نابیت ژ بهر کزبوونا فلهسهفی پرسیاران نهکین و ل حهقیقهتا ژیانی نهگهرین، گرامشی ههرو ژمیزه گوته، ههموو مرقۆ رۆشنیبری، بهلی ههموو ب ئهکی رۆشنیبری نارابن. بهلکو نهقوتانا وان دهرگههین ژیرا دبیزنی (تابو/سینور) بوینه گرنیهکا ههک و ئالۆز د ریکا هوشیاریا رۆشنیبری و وهلات و جفاکان دا. ههرو ژ بهر هندئ کا چاوان جارن کولونالیزما بازار و چهک و زمانی یا سهردهست بوو، وهسا ئەشرو ژی کولونالیزما کهلتور و سیستم و جۆگرافیا ئەقلی مرقۆ و ملهت و دهولەتان یا سهردهسته، لهورا د دۆرهیلیی نها دا رۆشنیبری ئازادبخواز بی ئالتهرناتیف کهقیته بهروکا دژبهیری دا و وهسا پهیم و رافهکر و بنگهه دانان و فرههنگ سازیا شوړشا هزری ژی هاتیه کۆشتن و هافیکرن، دگهل وی نه ئیدی فکر و شوړشان بهایی خوه مایه نه ژی فلهسهفه و رامانا مرقۆان بهرهمدار مایه، پرسیارا خوه بهیان دکەت ئەفیه گهلۆ بۆچی دقیت ههیبین؟ ههروهها ژ بۆ چ گرنگه ههیبین؟

ب زهلالی ل قان ژینگههان پروسنیا کرین و فروتن و نهزان بوونا مرقۆان ژ پروسنیا گرانبوونا نرخ و بهاین ئەخلاقی بین مرقۆان گرانترلی هاتیه. ئەف ئەگه ره ژی بۆ گرانیا کیشهیین جفاکی و سایکۆلۆژی و سیاسی و هزری بین دهقهری د زفرن و د سهرو نهجاما نهبوونا قانوون و سیستمین مهدهنی دا راگههاندن رۆلی رۆشنیبری جفاکی دسهلمینیت. ئەفه ژی چاقین مه ل راستیهکا دی فهکمن، ئەو جفاکین درهنگ بمینن، دیارن کو هیشتا د قوناغین لپرسینا زاتی خوه دا دهر باز نهبوینه، ههتا مرقۆ هزرهکەت، کو (بوون و نهبوونا) خوه دنیا سن. لهورا بوینه مهحکومین

كهلتورئ بهرسفدان و سههئنهجامين رهوشئ، نهكو پرسياركرن و نهگهريئ رهوشئ. بهلي ههتاكو ژ فئ پكهفتئي
رزگاربين، گرنكه پهنايي بو ئالافئين هزركرن و باوهريئ تيگههشتئي و خواندئين جيهاني و مروف و مروفايهئتي ببهن.

ووتار/ جوان عزهت